

DE HOUTIGE GEWASSEN DER EILANDEN VAN DE VOORMALIGE ZUIDERZEE

DOOR

H. J. VENEMA

Door een aantal leden der Nederlandsche Botanische Vereeniging, welke samen de „Commissie voor het botanisch onderzoek van de Zuiderzee en omgeving” vormen, wordt sinds vele jaren een nauwkeurig onderzoek ingesteld naar den plantengroei op de eilanden en langs den oever der voormalige Zuiderzee. Dat onderzoek wordt nog steeds voortgezet, omdat men ook de verandering in de samenstelling van de flora ten gevolge van het droogleggen wensch te constateeren. De Commissie heeft reeds een 30-tal Mededeelingen gepubliceerd. Daaronder bevinden zich ook verslagen omtrent de flora van de 4 Zuiderzee-eilanden, voordat de afsluitdijk klaar was. Het leek mij wel interessant ook in ons Jaarboek op te nemen wat de botanici gevonden hebben aan houtige gewassen op deze eilanden.

Op Wieringen heeft men geconstateerd:

Acer Pseudoplatanus L.. In boschjes, eendenkooien en elders gekweekt.

Alnus glutinosa GAERTN.. Bijzonder weinig; eendenkooi bij Hippolytushoef, vrij veel langs den Stroeërkoogweg, Nieuwland. Wel alles aangeplant.

Betula pubescens EHRH. komt in de kooi bij Hippolytushoef voor.

Betula verrucosa EHRH. idem.

Crataegus monogyna JACQ.. Vrij veel gekweekt, maar ook spontaan of subspontaan.

Crataegus Oxyacantha L.. Verlaten eendenkooi bij Hippolytushoef en eendenkooi bij Westerklijf in fraaie exemplaren.

Fraxinus excelsior L.. Eendenkooien en soms in hagen gekweekt.

Hedera Helix L.. Verlaten eendenkooi bij Hippolytushoef en in het boschje langs den Stroeërkoogweg.

Ilex Aquifolium L.. Verlaten eendenkooi bij Hippolytushoef.

Lonicera Periclymenum L.. In de drie eendenkooien en in het boschje aan den Stroeërkoogweg. Hij is in de rustige kooien tot een schitterende ontwikkeling gekomen; in den bloeitijd zijn de boschjes doordrenkt van den zwaren geur. In de verlaten kooi bij Hippolytushoef komen exemplaren voor van 7 m hoog.

Mespilus germanica L.. Verlaten eendenkooi bij Hippolytushoef en eendenkooi bij Zandburen in fraaie exemplaren.

Pirus communis L.. Verlaten eendenkooi bij Hippolytushoef.

Pirus Malus L.. Eenige malen jonge plantjes bij Nieuwland verwilderd.

Populus alba L.. Eendenkooi bij Zandburen.

Populus canescens SM.. Verlaten eendenkooi bij Hippolytushoef en door HUNGER in de kooi bij Westerklijf verzameld.

Populus nigra L.. Gekweekt.

Populus pyramidalis Roz.. Kerkhof Hippolytushoef gekweekt.

Quercus robur L.. Thans slechts zeldzaam; kwam volgens de getuigenis van een boer vroeger meer voor. Een mooi ex. bevindt zich bij den ingang van de eendenkooi bij Zandburen; overigens vindt men nog boomen in de verlaten kooi bij Hippolytushoef.

Ribes Grossularia L.. De tuinvorm groeit in de eendenkooien van Hippolytushoef en Westerklijf.

Rubus. De verzamelde vormen van dit geslacht zijn door W. W. SCHIPPER gedetermineerd. Rubi zijn er op het eiland vrij veel, maar het was niet mogelijk van alles materiaal te verzamelen. Opvallend is het groote aantal bastaardvormen. Hieronder volgt de zeer onvolledige lijst:

Eendenkooi Hippolytushoef: *R. divergens* NEUM., *R. plicatus* WH. et N. × *villicaulis* KOEHL., *R. suberectus* ANDERS. × *villicaulis* KOEHL..

Boschje Stroeërkoogweg: *R. sciaphilus*, *R. plicatus* WH. et N. × *villicaulis* KOEHL., *R. divergens* NEUM. × *villicaulis* KOEHL.

Langs den Stroeërkoogweg: *R. divergens* NEUM. × *gratus* FOCKE of × *sciaphilus*, *Salix acuminata* SM.. Dezen bastaard van *S. cinerea* en *S. viminalis* vindt men hier nog al eens gekweekt; met *S. cinerea* samen zagen wij hem slechts op het erf van een boerderij bij de Normer.

Salix alba L.. Weinig gekweekt; WACHTER controleerde een ex. met bijzonder langpuntige bladen door HUNGER in de eendenkooi bij Westerklijf verzameld.

Salix amygdalina L.. Weinig gekweekt.

Salix cinerea L.. Boschje Stroeërkoogweg en bij de Normer op het erf van een boerderij.

Salix viminalis L.. Weinig gekweekt.

Sambucus nigra L.. Algemeen, maar waarschijnlijk steeds verwilderd; b.v. in de eendenkooien en in den Nieuwlandpolder.

Solanum Dulcamara L.. Vrij algemeen, vnl. in de eendenkooien, als besplant. Maar verder staat zij weer, met een aantal andere voor het gebied zeldzame planten op den Slonteldijk, vgl. *Anthriscus silvester*. In Nieuwland ontbreekt zij.

Sorbus Aucuparia L.. Boschje langs den Stroeërkoogweg; zeer fraai in de verlaten kooi bij Hippolytushoef.

Ulmus campestris L.. De ondersoort *suberosa* EHRH. is een veel voorko-

mende struik in de eendenkooien van Westerklijf en Zandburen en in het boschje langs den Stroeërkoogweg. Het type wordt als boom gekweekt.

Op Marken heeft men aangetroffen:

Acer Pseudoplatanus L.. Kerkhof (1886 en 1905).

Fraxinus excelsior L..

Hedera Helix L.. Huis dokter.

Ilex Aquifolium L.. Huis dokter.

Lonicera Periclymenum L.. Kerkhof (1886).

Sambucus nigra L.. Kerkhof (1886 en 1905).

Ulmus campestris L.. Dorp 1905.

Op Urk groeiden:

Acer Pseudoplatanus L.. 1928 achter Gemeentehuis.

Aesculus carnea WILLD.. 1905 tuin havenmeester.

Populus monilifera AIT.. 1905 aangeplant voor hotel Hoekstra.

Salix alba L.. 1905 aangeplant in het dorp.

Ulmus campestris L.. 1905 aangeplant. 1927 veel aangeplant en ook opslag. 1928 idem.

En ten slotte trof men op Schokland aan:

Aesculus Hippocastanum L.. rondom de kerk te Ens gebruikt. 1905, 1927, 1934.

Ribes Grossularia L.. 1905 tusschen Ens en Zuidpunt.

Salix alba L.. 1905 rondom kerk te Ens, en var. *coerulea*.

Solanum Dulcamara L.. Zuidpunt en bij Emmeloord op 2 plaatsen tusschen het riet.

Ulmus campestris L.. 1905, rondom kerk te Ens. 1927 aangeplant te Emmeloord en Ens.

Deze gegevens zijn ontleend aan:

TITIA W. KOOISTRA: De flora van Schokland. Ned. Kruidk. Arch. Dl 44, blz. 289—295, 1934.

G. KRUSEMAN JR.: Flora van Marken. Ned. Kruidk. Arch. Dl 45, blz. 1—9, 1935.

J. L. VAN SOEST: De Pteridophyta en Phanerogamae van Wieringen. Ned. Kruidk. Arch. Jg. 1931, blz. 308—447. 1931.

J. J. SWART: Over de flora van Urk en Schokland. Ned. Kruidk. Arch. Jg. 1929, blz. 425—457, 1930.